

Проблематика соціальної спрямованості насильства в сім'ї в Україні

Зборовська Н.О., курсант навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів міліції громадської безпеки, психологічної служби та Національної гвардії України НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук *Чиж Ю.В.*

Насильство в сім'ї є однією з найбільш розповсюджених форм порушення прав людини. У більшості випадків протиправні дії проти когось із членів родини супроводжуються актами агресії, приниженням та жорстокою поведінкою. Подібні дії з боку насильника приводять до негативного фізичного, психічного та соціального стану здоров'я не тільки постраждалої особи, а також дітей, які стають свідками такої протиправної поведінки батьків.

Зазвичай існує широко розповсюджений міф, що насильство в родині - це проблема тільки неблагополучних родин, і майже завжди сімейне насильство пов'язане з пияцтвом і бідністю. Однак за деякими дослідженнями це зовсім не так. Насильство властиве для всіх соціальних груп і не залежить від економічного становища родини в цілому. Приємно вражає той факт що, домашнє насильство вважають злочином всі респондентки віком до 15 років - 100.0%; 86.5% - віком 15-20 років; 88.5% - віком 20-35 років і 87.9% - віком після 35 років.

Протягом тривалого часу в Україні на рівні суспільства проблеми насильства в сім'ї активно не обговорювалися. Правозахисні громадські організації, зокрема жіночі, стали не тільки ініціаторами захисту жертв насилля, а й спонукали державні органи влади до формування необхідної законодавчої бази щодо розширення державної системи захисту потерпілих від насильства.

В Україні проблема домашнього насильства практично не вивчалася. Тільки протягом останнього часу теми насильства у родині стали предметом публічного обговорення. Для того, щоб перемогти реальне зло, його треба зазнати, відкрито обговорити проблему та шукати шляхи вирішення. Слід зазначити, що завдяки доручення України до міжнародних актів та діяльності з даної проблеми, та як наслідок прийняття у 2001 році Закону України «Про попередження насильства в сім'ї» та внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за вчинення насильства в сім'ї, сприяло з'явленню обговоренню цього питання, виробленню шляхів подолання тощо.

Насильство в сім'ї це, насамперед соціальна проблема і її необхідно розглядати як комплексну проблему, що включає заходи, спрямовані на припинення злочинів у відношенні особистості і забезпечують право

кожного члена сім'ї як громадянина на безпеку життя, свободу та охорону гідності, а також заходи, спрямовані на соціальну профілактику, тобто на попередження насильства в сім'ї. Важливість такого напрямку очевидна, оскільки державна політика попередження насильства в сім'ї ще не сформована.

Вдосконалення правової оцінки насильства в сім'ї багато в чому залежить від усвідомлення громадськістю та самими жінками того, що насильство в сім'ї є злочином. Як показали результати опитування, 59 % респонденток потерпають від членів своєї родини або від партнерів в інтимних стосунках, причому, віком до 15 років потерпають всі сто відсотків; у віці 15-20 років - 62.2%; 20-35 років - 50.0%; після 35 років - 67.3% жінок.

Внаслідок ратифікації Конвенції ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання 1984 р., Україною було визнано катування як будь-яку дію, якою будь-якій особі умисно заподіюються сильний біль або страждання, фізичне чи моральне, щоб отримати від неї або від третьої особи відомості чи зізнання, покарати її за дії, які вчинила вона або третя особа чи у вчиненні яких вона підозрюється, а також залякати чи примусити її або третю особу, чи з будь-якої причини, що ґрунтується на дискримінації будь-якого виду, коли такий біль або страждання заподіюються державними посадовими особами чи іншими особами, які виступають як офіційні, чи з їх підбурювання, чи з їх відома, чи за їх мовчазної згоди. Крім того нашою державною було ратифіковано ряд інших міжнародних правових актів, зокрема Конвенцію про захист прав і основних свобод людини, Європейську конвенцію про запобігання тортурам та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню і покаранню, Конвенцію про захист прав і основних свобод людини.

Таким чином, законодавство про попередження насильства в сім'ї наділяє нас досить широкими можливостями щодо звернення до органів та установ за допомогою у ситуації сімейного насильства, що тягне за собою вжиття визначених заходів по його запобіганню. Захист від насильства врегульований навіть на міжнародному рівні, про що свідчать ратифіковані Конвенції.

Проте законодавство з питань попередження сімейного насильства стане ефективним інструментом захисту від насильства в родині лише за умови широкого доступу до інформації із проблеми профілактики насильства в сім'ї, плідного співробітництва громадських організацій та органів влади й місцевого самоврядування, а також активної протидії кожного з нас в цьому принизливому для людської гідності явищу.

Потрібно зазначити, що немає рецепту на усі випадки життя, тому що ситуації можуть бути дуже-дуже різними. У різних людей різні духовно-

моральні сили, різні можливості. Те, що один може сам осмислити, зрозуміти і змінити ситуацію, інший - не в силах. Але боротися з насиллям просто необхідно для нормального повноцінного життя.

Список використаних джерел:

1. Адміністративно-правовий захист прав громадян: навч.-метод. пос. / [К.К. Афанасьєв, Б.В. Гостєв, Є.О. Несвіт та ін.]; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідорєнка. - Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідорєнка, 2011. - 280 с.
2. Голіна В.В. Попередження тяжких насильницьких злочинів проти життя і здоров'я особи: Навчальний посібник / Національна юридична Академія України ім. Ярослава Мудрого. - Х.: Рубікон, 1997. - С. 25-26.
3. Закон України «Про попередження насильства в сім'ї». - Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 10. - Ст.70.
4. Негодченко О.В. Основи діяльності органів внутрішніх справ України щодо забезпечення прав і свобод людини: Навчальний посібник. - Дніпропетровськ: ЮА МВС, 2005. - С. 18.
5. Власов П.О. Насильство в сім'ї та соціальна робота із сім'ями, в яких чиниться насильство. Інформаційно-практичний посібник. - Дніпропетровськ: Дніпропетровська міська громадська організація «Жіночий інформаційно-координаційний центр» 2006. - С. 5.

Основні методи збору інформації під час застосування індикативної методики дільничним інспектором міліції у протидії та профілактиці насильства в сім'ї

Осипенко К.А., курсант навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів міліції громадської безпеки, психологічної служби та Національної гвардії України НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук *Чиж Ю.В.*

На даний момент кризові тенденції й соціальні негаразди, в тому числі і низький соціально-економічний рівень життя в Україні, негативно позначаються на всіх верствах населення країни, а особливо, на сім'ї. Існує багато факторів та явищ, які впливають на руйнування благополучних відносин у сім'ї, це можуть бути, як об'єктивні явища (безробіття, різке зниження достатку членів родини, матеріальна скрута тощо), так і суб'єктивні (роздратованість, невірніваженість, агресивність тощо) в кінцевому випадку будь-яке з цих явищ призводить до вчинення насильства в сім'ї.

Зростання насильства в сім'ї є глобальною проблемою, яка потребує пошуку шляхів для її вирішення. Тому актуальність проблем протидії насильству в сім'ї не викликає жодних сумнівів.

Одну з важливих ролей у профілактиці насильства в сім'ї відіграє служба дільничних інспекторів міліції. Профілактична діяльність дільничних інспекторів міліції є основним способом попередження насильства в сім'ї. На державному рівні визнано, що головне завдання сьогодні – це не подолання наслідків насильства, а запобігання, попередження насильства в сім'ї. У своїй діяльності дільничні